

FOAIE LITERARĂ

Pentru redacție responsabilă :

LUCREȚIA RUDOW-SUCIU.

Apare o dată pe săptămână (Duminică).

PREȚIUL:

Pe un an . . . 4 fl.

Pe jumătate de an 2 fl.

Pe un pëtrar de an 1 fl.

Pentru România și
străinătate 14 frc.

Editor și proprietar:

Dr. W. RUDOW.

Logodnica contelui Stuart.

— Povestire din viața Românilor bihoreni. —

De L. Rudow-Suciu.

(Urmare).

„Beta e încă-i tînă, și în tinerete cu greu te poți lipsi de somn“, adăogă mama. „Acuma ț-ai venit iarăș în orî, fetița mea?“

Beta dete numai din cap, în semn de răspuns afirmativ și preoteasa urmă: „Deci tata într'adevăr s'a dus fără a-și schimba vederile, cum se pare, și fără îndoială așteaptă că nu-l mai va afla aici pe dl Tachi când se va întoarce“.

„Am prevăzut-o“, zise Beta încet, fără cea mai mică espresie de nemulțumire. Mama ei însă par'că nu observă și urmă: „Precum îl cunosc eu și poate și tu, de bună voie nu se va învoi“.

Ea aruncă Betei o privire pînditoare și vîzînd că fiica ei o privia cu o espresie de nesiguranță, ea esplică: „Faptei împlinite însă tata de sigur nu se mai va împotrivi — ești gata a-l întimpina cu atare faptă?“

Beta începu să priceapă, căci asemenea fapte se întîmplau adese orî pe atunci, și nu numai între țărani.

„Dacă nu vrei, purtarea ta de ieri nu s'ar putea judeca altfel decât ca a unei cochete fără inimă și tu trebuie să știi oare dorești să iasă o astfel de faimă despre tine“, stăruia mama mai departe.

„Nu știu că eu aș fi trecut cândva marginile buneii cuviințe“, se apăra fiica.

„După ideile tale poate că nu, dar știu că alții au alte idei și le place să birfească pe de-aproapele lor“.

Beta par'că mai avea multe de obiecționat, dar era obosită și i-să urise de cîrbor. Așadar ea întrebă numai: „Deci ai de gînd . . .?“

Ea-și curmă vorba ca și când n'ar putea s'o spună, și mama întregi într'un ton aproape dur: „Am de gînd să ne plimbăm noi amîndouă prin pădure. — Vrei sau nu vrei?“

Când vîzu că Beta nu răspunde îndată, ea urmă încet într'un ton stăruitor: „Știi atît de bine ca mine că motivele tatii nu-s altă decât preteste de cari se folosește neavînd nici un motiv adevărat. În mîna ta e deci acuma hotărîrea, oare vei lăsa să țî se răpească fericirea prin prejudețe și închipuirî proaste, sau ba“.

Beta nu se mai gîndi mult. Era atît de obosită de sbuciumările fără sfîrșit și n'avea poftă să aștepte pînă ce îi va cădea o stea din ceruri. Așadar de odată ea lăsa toate visurile de fată mare, se pusă pe terenul realității și răspunsă lin dar hotărît: „Voi merge, dar mai nainte trebuie să mă odihnesc oleacă, mă simt încă slabă de tot.“

„O, eu am timp și aștept bucuros!“ asigură Tachi, sărutîndu-i mîna. „Așa dar voi pleca, puteți veni în urma mea orî când veți vrea. Ar fi însă bine să eșim din codru înainte de a se înopta cu totul, căci drumul e rîu și nici nu-l cunoaștem“.

„N'o să aveți să așteptați mult timp,“ răspunsă mama. „Cînd crozi că te vei fi înfiripat copilița mea?“

„Cam dupe un jumătate de ceas, maicuță“.

„Bine, o să plec așadar“, zise Tachi și strigă prin ușa afară: „Prinde caii!“

„Mă rog ia-ți și celea ce le ai adus!“ zise preoteasa, arătînd stofele întinse.

„De ce?“ întrebă el.

„Poate că soțul meu le va strica sau chiar arde, e cam iute la fire, și ar fi păcat de ele“.

Tachi își mișcă mâna cu un gest de dispreț, apoi e împachetă totuș toate de nou și le dete servitorului. Însfîrșit el sărută mâna amândorura cu toată stima și plecă.

După câțva timp Beta se sculă plimbându-și privirile prin chilia care era s'o părăsească pentru totdeauna, mîngăia toate mobilele, dela soba verde până la fotografiile de pe perete. La patul tatăne-seu ea îngenunchiă sărutând pernele și udându-le cu lacrimi amare. Apoi merse în chilia ei ce se afla alături, sub prispă cătră strădă, privind și aici timp mai îndelungat la toate, dela pat până la iubitule sale cărți înșirate frumos pe o poliță. Nu putea să ție nimic cu sine pentru a nu stîrni bănuiala tatăne-său și a nu-l vătăma încă și mai mult prin aceasta, numai citera și-o luă, ceea ce o făcea adeseori când se plimba. Însfîrșit ea-și legă capul cu o cîrpă și plecă cu mamă-sa care spusese servitoarei, că es numai la plimbare și se vor întoarce îngrabă.

Suiră încetișor ulița satului și după ce trecură pe lângă biserică, intrară în pădure, la marginea căreia se află satul. Femei și copii cari adună vreascuri, le salutară și schimbară câteva cuvinte cu ele. Abia însă se depărtasă de ele vr'o sută de pași, când căruța eși din tufiș, Tachi le prinse pe amândouă în câte-un braț și cu toate strigătele lor le pusă în trăsură. Femeile auzind larma veniră alergând, dar îndată caii sburau încât nici vorbă nu mai era să-i ajungă cineva.

8. Nunta.

Tachi avea de gînd să-și sărbătorească nunta cu pompă deosebită și să invite pe toată „societatea“ din S., mai ales toți oficerii. Norocul lui însă că fusese destul de precaut să întrebe mai nainte pe sub mână, prin un prietin bun, și acesta îi răspunse în scris că el și camarazii lui, spre cea mai mare părere de rău n'ar putea primi, căci colonelul le spusese că după celea întemplate nu i-să pare compatibil cu vaza corpului oficeresc să ție parte tocmai la nunta lui Tachi. La orî care alt prilej ar primi cu toții bucuros invitarea, pentru că nici scriitorul nici, pe cît știa el, camarazii săi nu împărtășeau vederile dluî colonel, dar precum e știut ei trebuie să i-să supună.

După ce Tachi citise scrisoarea, o mototoli și o pusă în buzunar, și fiindcă nu numai nobilimea, ci și fruntașii cetățenilor se cam codiau — căci răpirea nici decum nu rămăsese taină, ci chiar foile reportasă despre ea — el se hotărî să-și țină nunta numai în cercul ștrimit al cunoscuților săi. Nu numai cetățeni cu vază, ci și mai mulți boferi din jur erau datornicii lui sau îi erau altcum obligați, și când se lăți vestea că și Gale se împăcăsă cu Beta în urma repetitelor ei asigurări că de fericită se simțea, și alții cari nu vroiau să se strice cu bocotanul, se arătară aplecați a primi

invitarea lui. Chiar deputatul cercului S. veni și luă asupra sa demnitatea de vifăr,^{*)} mai sosiră niște адвоcați, medici și comercianți din Orade, încât însfîrșit totuș erau laolaltă vr'o cinci-zeci de oameni cu vază mai mare sau mai mică prin Bihor.

Predica o ținu Gale însuș în biserica frumos împodobită, cerimonia însă trebui s'o săvîrșască preotul locului. Beta era o minune de frumusețe în haina ei de atlas alb-gălbenu, cu dantele adevărate la piept și la mâneci, lucrul măiestrului celui mai renumit din Viena; numai era cam palida cum sunt miresele de obicei. De altminteri era deplin în clar cu sine și liniștită. Deja de mai multe ori îl văzuse pe Stuart trecînd pe dinaintea ferestilor ei. El nu privise nici în dreapta nici în stînga, cași cum n'ar ști nimic despre pesența Betei, despre care vorbea orașul întreg și jurul lui, după toată aparența chiar oficerii, căci mai mulți dintre ei îi aruncasă niște ochiri pline de înțeles de câte ori treceau. Și în cele trei săptămîni dela sosirea ei ar fi putut să audă și el despre celea petrecute, gîndi Beta, cu oareșcare nemulțumire — dar el nu e de fel cu ceialalți, adaogă ea ca și cum ar fi vrut să-l scuze. Apoi iar învinse simțul cerbicieii: Dacă moliei de cărți nu-i pasă de fata popii din Valea mare, doamnei Tachi îi va pasă cu atît mai puțin de el! —

Dar toemai când părechia se întoarsă dela cununie în trăsura deschisă, ea văzu că Stuart le vine în cale, înaintînd cu greu prin mulțimea curioasă, peste capetele careia se vedeau umerii lui. El remasă locului, pusă mîna peste ochi, pentru a vedea mai bine căci soarele era în spatele ei, și după ce o recunoscuse privi cu ochii mirați la ea ca și cum ar fi o ființă din lumea cealaltă. Pentru o clipă, fața lui brună se făcu albă ca varul, dar îndată se reculesă și salută; Beta închinîndu-se își ascunsă fețișoara înflăcărată după mînunchiul ei de flori, și când se ridică iarăș, nu-l mai văzu.

Ea făcu o mișcare, ca și cum ar vrea să sară din trăsura încât Tachi care mai nainte nu observasă nimic din cauza cilindrului ce-l avea în mîna dreaptă, îi aruncă o privire întrebătoare. Ea însă deja se reculesese într'atîta încât începu a-și drege îndoiturile hainei și îi zimbi chiar — noroc că el nu putea auzi cît de strașnic îi bătea inima.

După ce sosiră acasă, Beta trebui să primească felicitările tuturor căsenilor. Ea avea pentru fiecare un zimbet, un cuvînt bun dar părea atît de obosită încât chiar mă-sa o observă, care înota într' un noian de fericire. Să adresă deci cătră fică-sa: „Ești prea slăbită, du-te și odihnește puțin!“

Cine se bucură mai mult decît Beta? Răspîngînd ori-ce acompaniare ea grăbi în chilia ei, încuiă ușa și

^{*)} Vifăr (vófely = Brautführer) Așa se zumește în limba pe jumătate ungurească a Bihorului țîrfarul. Cuvîntul ungurese s'a contopit cu sîrbescul dever.

să aruncă pe pat udându-l cu lăcrămile cele mai ferbinți. Mult timp trecea până ce se reculese îndeajuns pentru a se putea gândi mai liniștită asupra situațiunei sale. Ea zimbi amar. De ce emoțiunea aceasta? Ce se întemplasă? El o recunoscuse, ba ea nu-i era indiferentă. — Nu de tot indiferentă, ea se îndreptă, căci dacă într'adevăr îi păsa de dînsa, el putea afla drumul din S. la Valea mare tot atât de bine ca Tachi. El n'a venit, fie că nu era în clar despre dragostea ei, fie că nu-l lăsară împrejurările. Motive de sigur nu i-au lipsit — motive cari au astăzi aceeaș valoare ca mai nainte. S'a sfîrșit, sau mai bine a zice, nici când n'a fost vr'o relațiune între noi amîndoi, deci nici nu va fi în viitor, încheiă ea firul gîndurilor.

Ea mai rămasă cîtva timp culcată pentru a se reculege de tot și numai când auzi bătînd la ușă, ea tresări și răspunsă: „voi veni îndată!“ Ea-și spăla bine fața, mai ales ochii, încât nici mama ei care întră apoi nu părea că observă nimic. Apoi ea trecu la brațul soțului în fruntea alaiului peste stradă în otelul învecinat, unde masa era întinsă. Mîncările alese abia le atîngea, și mai puțin băga în samă numeroasele tosturi; numai de cîte ori vedea că ceialalți ciocnesc, ea făcea asemenea.

Dar când deputatul care se vedea că nu știa nimic despre părinții lui Tachi, accentuă însemnătatea acestei căsătorii ca a unui simbol al înfrățirii între Români și Maghiari, nici ea nu putu să nu zimbească, precum și ceialalți cari cunoșteau originea lui Tachi. Vorbitorul zăpăcit își perdu firul ideilor dar se scoasă din păs cu destulă dibăcie dorind că această buhă înțelegere să țină și mai departe, și să se lățească și acolo unde încă lipsia, încât statul maghiar național de o dată cu independența Ungariei care se pregătia, să fie gata încă înainte de sfîrșitul secolului.

Maghiarii și cari vroiau să treacă ca atari, ciocniră păharele atât de tare încât multe se sparsă. Par' că nici nu vedeau că Beta se sculă numai după ce Tachi îi aruncasă o privire poruncitoare, aproape amenințătoare, dar îndată ea își reluă locul. Tatăl ei nu se sculă de fel, el zimbă numai ca și cum ar zice: Dorința voastră se va împlini la Stul Așteaptă!

În timpul acesta, influința vinurilor alese se arăta tot mai mult, și când unul dintre oaspeți, un avocat care vezusă pe Beta pentru întăia dată în viața sa, își permitea față cu ea o echivocitate care cel mult între rude e ertată, ea ridică masa. Câți mai erau treji, se sculară asemenea, celorlalți nici nu le păsa de asta, și între aceștia era și Tachi care mereu golia păhare împreună cu medicul și încă cu câți-va alți holtei.

Numai când țiganii părăsiră sala de mîncare și trecură în sala pentru dans, se sculă și Tachi, jucă ciardaș cîtva timp cu nevastă-sa și voia s'o predee apoi deputatului, ea însă declară: „Ciardaș joc numai cu tine.“

„De ce?“ întrebă el mirat.

„Nu pot ști cît timp voi juca cu cîte unul, și astfel poate că voi juca cu unii dintre oaspeți prea mult, cu alții deloc nu, ceea ce nu s'ar cuveni. La jocurile nemțești pot ști cît am jucat, odată în jurul sălii e de ajuns, mai mult n'are nime dreptul să ceară.“

Tachi trebuia să recunoască că ea avea dreptate, comandă deci un vals și se pusă iar pe beute lăsându-și nevasta să treacă din brațele unuia într' ale celui alt. Ea însă numai că o mașină urmă mișcărilor jucătorului, făr' un pic de însuflețire și când ajunsă la locul de unde plecasă, toate încercările să joace mai departe erau degeabă. Când însă veni avocatul cu pricină, ea îi întoarsă spatele, și apropiindu-se altul, ea răspunsă că se simția prea obosită, ceea ce era și adevărat. Așadar ea părăsi sala pentru a se răcori.

Numai după un jumătate de ceas ea se întoarsă pentru a-și împlini datoria față cu ceilalți și la urma urmelor și sfîrși făr' a mai da de dl avocat, dar eșind de nou îl află într'o chilie horcăind, jumătate pe divan, jumătate pe podele.

Fiindu-i iarăș sete ea se așeză lângă mamă-sa care netezindu-i pîrul întrebă: „Unde ți-i bărbățul?“

În loc de răspuns, Beta dete din umeri indiferent și mama urmă: „Am vezut mai nainte că bea cam mult, ceea ce nu rămasă fără efect. Ar fi bine să-l oprim acum a mai bea. Vîno să-l căutăm!“

(Va urma.)

Doine populare.

(Din Uzdin).

Seracă lume seracă
Seracă lume de fer
Venit-a vremea se pier.
N'am perit când am fost mic
Dar 'acuma că-s voinic
N'am perit când am supt fiță
Dar 'acum că's cu drăgușă.

*

Bate vîntul pe doi perî
Maică doi voynici mă cer
Și nu me cer baș¹⁾ de mult,
Că nici luna s'o împlut,

¹⁾ Toenai.

*Dar când luna s'o împlea
Io-i fi moartă și 'ngropată
Sub o cruciță de piatră.*

*

*Pe crucița vârfului
Șede puinul cucului
Și nu cântă, cum se cântă
Ci îmi cântă păsărește:
„Fată mare putrezește,
Doi voinici o jălueste
N'o jălesc cum s'o jălească,
Ci-o jălesc cu pană neagră
C'aia fată li-o fost draga“.*

Culese de

Paul.

Potpourri.

— Din saloanele noastre —

„Dacă românele noastre de azi nu ar fi așa de pretențioase, deja de mult ași fi căsătorit.“

Tiner frumos cu parele erezite dela părinți — cavaler cu educație din străinătate, aderent al școlii moderne realiste . . . dar' cu toate aceste neputând face deosebire între o poezie de Bortos și un preparand din seminarul din Arad, de slabi ce sunt ambiții, cu suris ironic pe buze în trei cuvinte vrea să condamne toate românele noastre.

„O nu despera domnule“, îi răspunde ea cu mândrie românească — „o se găsești și dta odată o soție.“

*

„Aseară am dansat cu un domn, cu care ca copii am umblat împreună la școală.“

Vecinic tineră . . . nevoind să știe, că timpul nu stă în loc, ci merge mereu înainte . . . vecinic tineră, entusiasmându-se de decenii deja pentru iubirea desinteresată . . . cu zimbet veștețit pe buze se numeră încă între copilele de mare speranță . . .

„Mă mir, că un domn așa de bătrân mai poate dansa!“

*

„Și dta, stimată doamnă, admiti teoria, că sărutatul e nesănătos?“ întreabă Don Iuan — iurist absolut, îmbrăcat după moda cea mai nouă, cu ghete lungi și ascuțite la vârf, cu monoclu pe ochi, floare în butonieră . . . lanț greu de aur . . . înele grele de aur și creeri ușori . . . cu suris sarbed pe buze, cu ochii fără foc tineresc, de și însuși încă tiner . . .

„Desigur! Ieri m'a sărutat un domn dar' nu i-a priit! Intreabă numai de bărbatul meu!“

*

„Nu domnii mei, greșești. Poetii nu se fac, ci se nasc. Poeta non „fitur“, sed „nascit“.*)

Fără ocupație . . . și-a cheltuit averea moștenită . . . s'a tărait prin toate straturile societății, a ocupat tot feluri de oficii . . . a fost în șferșit chelner, apoi surugiu și azi s'a făcut poet și damele îl ascultă cu drag . . .

„Sermane! Ce-au greșit braviile dtale părinți, că vreai se arunci toată vina asupra lor?“

*

„Nu-mi pot inchipui că un poet care scrie așa frumoase poezii, mănca ca și cei-alții oameni!“

Cu părul lung lăsat în plete mari pre umeri acoperind gulerul deja murdar . . . în fiecare busunar cu o bucățică de hârtie . . . cu degetele unse de oerneală și 'n vecinică mișcare de scandare . . . cu ochii plini de melancolie . . . lipsit și flământ cântă iubirea ideală, fericirea, pre dumnezeu.“

— „Numai când are ce, draga mea, când are ce — mănca.“

M. Aegea.

*) Poeta non fit, sed nascitur.

De închiriat . . .

— Schiță. —

Bilet cam pocit scris, — ie mână de cucoană.

Întru sub poartă. Pe mâna dreaptă dau de o ușă cu geam, singura ușă sub poartă. Bat, și nu se deschide; nici răspuns de „intră!“ sau „cine-î?“ nu mi-să dă. Prin geam nimic nu vedeam înlăuntru, decât că e întuneric. Deschid ușa după puțină zăbavă. La scârțaitul ușii, care par că a nu fi fost unsă dela Sf. Gheorge, din partea stîngă a sălii lungi și întunecoase în care intrasem, apare un cap de femeie, puțin potrivit pentru porecla de sex frumos, cu fața sbărcită, purtând niște ochelari, care semănau a fi cam de pe vremea lui Archimede, pe nasul ce mereu își da întâlnire cu barba ajunsă antemergă toare. Căci nasul, așa se vede, a rămas învins în lupta pentru întăietate la această figură omenească, după ce în aproape seculara luptă și-a pierdut pe cei mai valoroși sprijinitori: dinți.

— Bonjour! zic eu. Dumneavoastră închiriați odăi?

— Da, eu. Pofțiți, răspunde baba.

Și mă conduce în odaia din care ea întâi-ași dată apăruse în vederea mea.

— Vă rog, Cucoană, închiriați odăi mobilate, sau nemobilate? întreb eu, văzând printr-o ușă deschisă o odă goală.

— Da, da, cum vrei. E greu cu bătrânețele astea. Uită dragă, mă căsnesc singură, nu am servitoare. . .

— Ve rog Cucoană, repet eu cu glas mai tare observând că baba e cam „fudulă de urechi“, și nedispus de-a pierde vremea ascultându-i ponosurile, care odăe ați putea să-mi o închiriați?

— Iată, dragă băete, care vrei d-ta. Și încep să-mi arate toate odăile ce avea, pornindu-se pe istorisiri de fel de nimicuri străine pentru mine.

— Puteți să-mi dați un pat, și canapea? începu eu tocmeala.

— Am avut niște rude aici la mine, îmi zice ea, cari au plecat; și de aceia vreau să închiriez odăile, căci singură ce să fac cu ele toate? Vezi dragă, ce afurisiți sunt oamenii! Am avut niște ofițeri cu chirie, și ai dracului soldați au rupt un picior dela canapea. Să nu șezi pe canapea! . . . îmi zise ea văzând ca mă plec să mă uit la o canapea; și-și făcea mereu de lucru cu o cârpă de praf, iar gurița ei mă silea la adăpostul tăcerii.

— Vezi d-ta, urmă ea, femeie bătrână ce sânt, mă necăjesc singură, fără servitoare. . .

— Cât să vă plătesc pentru o odă mobilată, cu serviciu? vruî s'o întrerup, ca să isprăvesc odăta.

— Dar la ce aș mai ținea servitoare, dacă sunt singură? își urmă ea vorba.

— Ești d-ta însurat? schimbă ea vorba.

— Nu! răspund eu cam nemulțumit de mersul tocmeii.

— Am și eu un băiat, reluă ea vorba, și l'a pus pustia de s'a însurat. Uită! ce plină sânt de făină! Așa-i la lăsatul secului, plăcinte. . .

— Me desperase „plăcinta“ peste care am dat, de 'mă-venea să fug.

— Și nici să nu te însori, urmă cucoana. Dragă băete, fetele de azi sunt învățate rău, să tot cheltuești cu ele, ce le pasă dacă n'ai? Dacă ai iscălit foaia de zestre? . . . Apoi de gospodărie, ferit-a sfântul. Bal, și șosea, — da. Și băiatul meu. . .

— Pe când pot să vii cu bagajul? întreba eu cu încetul apropiindu-mă de ușă. . . — mai bine făcea de nu se însura. . .

„Cioc, cioc“, suma găzarul la ușă, și crapă ușa țipând:

— „Ai gaz“?

— Aici îmi vine de toate la casă, îmi zise baba, tot mie, mergând spre ușă. Ies numai până la poartă, vine cu lemne, apă, zarzavat. . .

— Eu profit de ocazie, și o șterg pe ușă afară.

— Ce, nu mai stai? aud vorba Cucoanei în urma mea.

— Bonjour! răspund ieu ridicându-mi căciula din cap, fără să mă opresc.

Am răsuflet odată ajuns în stradă:

— Uff! Să-mi dai brânză de iepure, și nu mă mănâncă, babo!

Septimiu Sever Secula.

Biserica și școala.

Convocare.

În fața stăruințelor ce au de scop organizarea autonomiei acelor biserici din țară, care din vre-o cauză sau alta nu și-au putut încă organiza pe baza independenței lor, iar mai ales în fața faptului, că tocmai în zilele din urmă s'a pus în lucrare definitivă regulare a autonomiei bisericii romano-catolice și în același timp și a autonomiei bisericii naționale sârbesci gr. or. din Ungaria, sunt mai mult ca legitime dorințele și îngrijirile, ce au cuprins toate păturile bisericii române unite privitor la organizarea propriei sale autonomii.

Dorințele se concentrează în vechile nisuițe și stăruințe ale Romanilor uniți de a vedea și ei odată organizată autonomia deosebită a Provinciei metropolitane de Alba-Iulia și Făgăraș, a căreia independență este recunoscută nu numai de Sântul Scaun Apostolic, ci este înarticolată și în legi prin art XXXIX din anul 1868.

Îngrijirile însă s'au născut și se nasc prin faptul, că organizațiunii de sine stătătoare a autonomiei bisericii noastre i-se pun nu numai pedeci, dar se lucrează chiar direct pentru paralisarea ei. Dovadă acțiunea desfășurată în anii 1870—71 de către primul „Congres catolic“ de atunci, conchiămat la Budapesta, care prin statutul elaborat, dar neacceptat de către Majestatea Sa, a amenințat direct independența bisericii noastre române unite, precum și interesele deosebite și adevărate ale Provinciei noastre metropolitane. Dovadă și faptul că, cu toate reclamațiunile și protestările clerului și poporului acestei provincii, până acum nu s'a făcut încă nimic pentru împlinirea vechiului său postulat.

La această stare de lucruri se mai adaugă, că pe temeiul prealaltelor rezoluțiuni din 29 Noembrie 1895 și din 14 Maiu 1897, dispunându-se convocarea în timp de șese luni a unui nou Congres catolic organizator, s'a determinat tot-odată, ca acest Congres să se constituie pe baza regulamentului electoral aprobat prin prealalta rezoluțiune dela 25 Octomvrie 1869, prin care alătura cu credincioșii romano-catolici se invită la lucrările lui și la „organizarea autonomiei catolice din Ungaria“ și credincioșii Provinciei noastre metropolitane greco-catolice. S'a mai determinat, că la organizarea acestei autonomii să se ia de basă tocmai amintitul proiect de statut elaborat de Congresul catolic în 1870—71.

În fața acestor împrejurări și fapte, a sosit momentul suprem, ca credincioșii Provinciei noastre metropolitane române greco-cat. de Alba-Iulia și Făgăraș să facă tot ce cere dela ei marea cauză a salvării și promovării intereselor bisericii noastre.

Este deci neapărat de lipsă, ca ei să-și precizeze atitudinea față de Congresul catolic organizator, ce este în ajun a se conchiama, și față de proiectata organizare a autonomiei catolice. Dar este mai pre sus de toate necesar, ca amăsura canoanelor în vigoare ale bisericii orientale, în conformitate cu actul unirei, în conformitate cu instituirea, existența, independința, dreptul și caracterul individual bisericesc-național al acestei Provincii metropolitane, credincioșii ei să și exprime vederile, dorințele și să-și formuleze din nou postulatele privitor la organizarea cât mai grabnică a autonomiei ei deosebite.

Basați pe aceste considerațiuni, în urma unei consultări prealabile pentru discutarea acestuilor amintite, venim cu iubire frățească a invita pe credincioșii greco-catolici (preoți și mireni) din întreaga noastră Provincia metopolitană de *Alba Iulia și Făgăraș*, la o **conferință generală, ce se va ținea în biserica greco-catolică din Cluș în 29 Iunie st. n. a. c. la 10 oare a m., și eventual în zilele următoare.**

Dorința noastră este și interesul cauzei pretinde, ca la aceasta conferință să ia parte cât mai mulți din toate parohiile și protopopiatele, care constituiesc Provincia noastră metropolitană.

Cluș, în 18 Mai st. n. 1897.

Alexandru Bohățielu Cluș Andreiu Cosma, Șimleu. Dr. Amos Frâncu, Sibiu Francisc Hossu-Longin, Deva. Dr. Georgiu Ilea, Cluș. Dr. Aurel Isacu, Cluș. Dr. Ioan Mihalyi de Apsa Sighetul Marmăției Dr. Aurel Mureșianu, Brașov. Basiliu Podoaba Cluș. Emeric Pop de Basesc, Basesc. Iosif Roman, Oradea mare Dionisiu Vajdu, Olpret. Iosif Vulcan, Oradea mare.

Cronica săptăminei.

Dela noi.*)

Pecând Maghiarii au ținut un adevărat „piros pünkösöd“ (rusalii roșe) omorind gendarmii la Alpar, la Nádudvar lângă Dobrițin și la Elemir (Toronto) mai mulți oameni și ranind greu câte a duzine, la ce Sârbii mai puțin blânzi au ucis doi gendarmi, nouă ni au adus rusaliile noastre mult doritul timp bun, de care așa zicând acest an întreg încă n'am avut parte. Dar era și timpul suprem, altmintrelea peria recolta întreagă, precum s'a întâmplat deja la foarte multe locuri, din cauza ploilor neconținute.

Să sperăm că de acum înainte timpul va rămânea favorabil pentru seceriș, ca să putem aduna barem cât ni-a lăsat furia elementelor.

Faptă nobilă. Ni-se serie, ca fostul protopop al Albei-Iuliei, dl *Nicolae Ivan*, de prezent asesor episcopesc în Sibiu, cu privilegiul departării din tractul, pe care cu vrednicie l'a condus b ani, a donat 100 fl. în scop de a se pune temeiul unui „Convict“ pe seama școlarilor din tractul Albei-Iuliei, cari studiază la școlile străine din Alba-Iulia. Totodata amintim, ca Marți la amezai preoțimea și învățatorimea gr.-or. a tractului a dat un frumos banchet în onoarea fostului lor protopop.

Din România.

Generalul Formac. Foile de dincolo anunță încetarea din viață a generalului *Formac*, unul din eroii războiului pentru independența României. Răposatul s'a născut la 8 Aprilie 1830. Cariera militară și-a început-o la 1847, când a intrat în armată

*) Lipsind litera *ă*, a trebuit s'o înlocuim cu *ê*, care e tot aceas.

ca sergent. La 1890 a demisionat din cauză de boală. Răposatul general a fost unul din vitejii armatei române. În războiul din 1877-78 s'a distins prin victorioasa luare a Oponezului.

Din străinătate.

Charlotte Wolter, actrița tragică cea mai mare a Vienei și pe lângă Sarah Bernhard a lumii întregi, a murit după o boală lungă la Hietzing în 14. n. l. c. S'a născut 1834 la Köln și și-a început cariera la teatrul din Pesta, cel german, se înțelege, căci pe atunci nici vorbă nu era de teatru maghiar; dar în curând s'a chîemat la teatrul dela Burg, a cărui podoabă a fost până în anii din urmă.

Înmormântarea s'a săvîrșit în 16. iunie cu cea mai mare pompă.

Părintele *Kneipp* a cărui moarte au anunțat-o foile deja în luna lui Mai, a murit într' adevăr la 17 iunie n. la Wörschhofen, sat șvêbesc, din care el a făcut un mare loc de cură. Mai mult despre el în n-rul viitor.

„Bunica Europei.”

La 20 iunie n. au trecut 60 de ani decând Victoria șede pe tronul Angliei sau mai corect spus, a Britaniei Mari. Asta nici nu-e de mirat căci afară de numirea ministrilor cari sunt responsabili pentru toate, ea n'are ce căuta la trebile țării. Numai la deschiderea și încheierea dietei ea citește mesajul de tron — scris precum se înțelege prin ministrul președinte — dacă se numește vr'un cavaler nou, ea are să-i atingă umărul stîng cu o sabie și să-i spună: Rise sir X! (Scoală cavaler X), și alte cerimonii de felul acesta, de sigur nu prea dese nici prea ostentive.

Avînd pentru acestea din partea statului un venit anual de peste șese milioane fl. și cu mult mai mult din averea sa privată, nu-i de mirat ca încă să bucură de sănătate bună. Să scoală la 9 oare, joacă după ceai la cărți cu damele de palat, însă nici o dată nu ia bani în mână, ci ceea ce perde sau cheltuiește la alte ocazii, toate le plătește una dintre damele ei. Dela 11-12 ea „lucră“, adică subscrie acte importante, ia dejunul și dacă e timp bun, se plimbă într'o căruță pe două roate în care numai ea începe și care e trasă de un măgar. Pela cinci oare ia prânzul, bea vin puțin, mai citește sau conversează câteva oare și se culcă după împrejurări mai târziu sau mai timpuriu. E de 78 de ani și cântărește tot atâtea chilograme.

Pe tot rotogolul pămîntului unde locuiesc Engleji, dar mai ales în Londra se pregătește iubileul de luni încoace, numai din America de nord vine un adevărat potop de oaspeți cu buzunare pline. Un singur bogotan de acolo a depus zece milioane pentru o fundațiune care să poarte numele reginei, și se înțelege că cei din Anglia nu rămân îndărătul celor de dincolo.

Regina fiind deaproape înrudită cu mai toate familiile domnitoare ale Europei, toți domnitorii vor fi prezenți sau cel puțin reprezentați, Impăratul austriac prin arhiducele Francisc Ferdinand, regele Carol prin dl Bălăceanu ministrul său la Londra, și încă prin trimisul extraordinar dl general Pencovic, fost ministru de război și adjutantul său dl Georgescu. Impăratul Wilhelm, ar veni însuși la bunica sa, dar din cauza Transvaalului s'a stricat prietenia între Germanii și Englesii.

Bibliografie.

A apărut: Titu Maiorescu Discursuri parlamentare cu privire asupra dezvoltării politice a României sub domnia lui Carol I. Volumul 1 (1866-1876). București Sococ și Comp. 1897.

Această scriere e tot atât de importantă pentru cei 30 din urmă ani, cât sunt „Scrisorile“ lui Ioan Ghica pentru cei 30 de ani mai înainte și fiind amândoi bărbați frunțași, Ghica al liberalilor, Maiorescu al junimei, e foarte instructiv a compara scrisorile aceluia cu discursurile acestuia. Credem că vom face un serviciu cititorilor noștri comunicând într' unul din numerii viitori o probă din cartea dlui Maiorescu.

Istoria Pedagogiei de *V. Gr. Borgovan* a eșit deja de sub tipar în editura librăriei H. Steinberg din București (Strada Șelari 18). Prețul 3 lei. Se poate procura și prin administrația revistei noastre.

Din viața lui Ioan Ghica La librăria *Carol Müller* din București a apărut o notiță despre viața și activitatea sa politică și literară a lui *Ioan Ghica* de *George Adamescu*, profesor la gimnaziul „Șincai“. Prețul el-gantei broșure care are 48 pagini, e 50 de bani.

Pentru cei ce voiesc să joace teatru s'a scos în broșură separată frumoasa comediă în trei acte *Săpătorul de bani*, localizată de *Antoniu Papp*, — e o piesă instructivă, ușoră și foarte potrivită pentru popor. Broșura conține 42 pagini și se află de vânzare la Tipografia „*A. Mureșianu*“ în Brașov pentru prețul de 12 cr. Trimisă prin postă 14 cr.

A apărut: **Enciclopedia română** publicată din însărcinarea și sub auspiciile **Asociațiunii Transilvane** de Dr. C. Diaconovich. Cu numeroase ilustrațiuni și harte. Vol. 1. fasc. 4. Așango-Balneografia. Prețul pentru Austro-Ungaria pentru un tom (10 fasc.) 10 fl.

În fasciculul acesta se află o hartă frumoasă a Asiei, tipuri asiatică. Ateneul român din București, Rassa și cultura australă. Mașine de clocit și de crescut, Băile Herculană și Biserica Doamna Balașa din București. Textul e asemenea foarte instructiv încât numai recomanda se poate.

În Tipografia Diecesană din Caransebeș a apărut Nr. 2 din seria de publicațiuni intitulată „*Biblioteca Noastră*“. Acest număr conține: **Iancu de Hunyad**, cercetare istorică de *Iosif Bălan*. E o cărticică interesantă și bine scrisă, având în text și două ilustrațiuni bine reușite („*Iancu de Hunyad*“ și „*Iancu de Hunyad în lupta dela Varna*“). Cărticica are un format foarte plăcut și tipar frumos.

Cuprinsul e menit să deștepte și să crească mai mult simțul adevărat național decât multe vorbiri pline de frase sforăitoare, căci într'o limbă de tot nepretențioasă se înșiră faptele unui dintre cei mai mari eroi ai istoriei a cărui origine curat românească astăzi e recunoscută de toți, deși atât Maghiarii cât Sîrbii s'au nisuit să dovedească că e al lor.

Autonomia catolică din Ungaria și pericolul ce amenință priur' însă Independența Metropoliei greco-unite de Alba-Iulia și esistența Bisericii greco-unite române. Memorial scris de un fiu credincios al bisericii sale, Luna lui Mai 1897. Brașov 1897. Tipografia A. Mureșianu.

În editura Tipografieii „*Aurora*“ A *Todoran* din Gherla (Szamosujvár) a apărut: „**Opșaguri, cât cioplite, cât pîlute și la lume împărțite**“ de *Ioan Pop Reteganul*. Este o carte de vre-o 184 pag. format mic plăcut, cuprinzând vre-o 60 de poezii glumețe. Prețul 40 cr.

Di *Ioan Petran* profesor în Arad va scoate în curând de sub tipar partea II. a „*Gramaticii române*“ pentru școale secundare: **Sintaxa**.

Prețul abonamentului la „Revista Poporului“ Pe un an în țară 20 lei. În străinătate, 30 lei. Ediția de luec pe an 30 lei. Abonamentele se pot face la toate birourile poștale din țară. — Abonamentele se plătesc înainte și numai anual. Director Doctor C. N. Chabudianu. Sumarul: No. 4—5. (Aprile—Mai) *Cronica Universală Uripi*. — Generalul Eraclie Arion (*Biografie*). „*Revista Poporului*“ Congresul Internațional de medicină I. F. K. — *Viața Practică* I. de Alfonso. — *Poveste Orientală* (Poesie). D. Teleor. — *Cunoscințe Igienice Populare*. (Medicina Populară) Dr. L. Fialla. — *Literatura Populară* B. P. Hasdeu. — *La Plevna* (Cântec poporan) Rădulescu-Codin. — *Industria Tăbăcăriei* (Industria) Gudin. — *Țiganul Căruțaș* (Poesie). Costache Modestu. — *Căsnicie* (Schită) D. C. Teleor. — *Agricultura* (Instrucția Agricolă) I. Moraru. — *Năl cirii* (Poesie) Aristid Cațili. — *Ebreii Botezați* (Religiune) D. Caselli. — *Strofe* (Poesie), D. Cantemir. — *Lupóica* (Nuvela Italiană) I. S. Spartali. — *Curierul Modelor* (Mode) Elena. — *O descoperire Importantă, Indreptarea Cocoșaiilor* (Chirurgia D. C.) Cugetări * * * — *Importarea Tutunului în Europa* l. Cădea. — *Rugăciune* (Bunî platnic) Administrația. — *Insciințări, Anunțuri* etc. (Ilustrația) Portret: Generalului Eraclie Arion.

Prețul abonamentului la „*Foaia pentru toți*“ (București Fulevard Carol 43) pentru Austro-Ungaria 5 fl. la an, apare duminică, sub direcția dlui Dumitru Starcescu. Revista are un cuprins bogat, ilustrații bune și lucrări literare interesante și plăcute. În numerii 21, 22, 23 au apărut deja răspunsurile (cum și-au început cariera literară și toate amănuntele vieții lor ca literați) scriitorilor valoroși din România, dnii: Vlahuță, Șăineanu, G. Coșbuc, D. Teleor și artistul Jiquidi. Sunt foarte interesante!

Deslegarea ghicirii din Nr 7 e următoarea: „*Tartar*“ „*Cerber*“ (Arnold Melchthal, Tramcar, Artene, Romb, Tălhar Archonte, Rac.)

Bine au deslegat-o: doamnele și domnișoarele Victoria Vicaș din Hidig, Sabina Opra din Visag, Sylvia Paleu din Biserica albă și Maria Florescu din Dubești.

Domnii: Nicolau Onciu din Uzdin și societatea „*Carmen Sylva*“ din Graz.

Premiul sortit „*Novele Romane* (Frica)“ de Duiliu Zamfirescu l'a câștigat dșoara Sylvia Paleu din Biserica-Albă.

POȘTA REDACȚIEI.

Doamnei A. T. în Cs. Numerii cari vă lipsesc, i-am mai espedat o dată dar iarăși îi espedăm acuma, deodată cu Nr 10. Abonamentul l'am primit. Vă mulțămim!

M. Ac. München. Vă mulțămim pentru celea trimise cu atât mai vîrtos, căci au sosit chiar la Rusalii, deci au fost un fel de „*Pfingstüberraschung*“. Oare ce va fi dacă ne vom permite întrebarea că: va urma? s. p. vre-o poezie, sau altceva. „*Leben Sie wohl*“, „*schreiben*“ Sie recht bald wieder.“

Doamnei mele, Graz. Breee, tare ne-a înbucurat carta poștală! Așteptăm cu mare plăcere celea promise. Vă sărutăm mâinile!

Dlul G. D. în F. Gy. Cu toate că am avea mare lipsă de Nr 2, nu vă lipsiți de el. Vă mulțămim pentru atenție!

Dlul M. P. în Craiova. Dacă ai isprăvit cu școala mai caută de ne trimite ceva pentru revistă dar nu poezii dedicate „*Ei*“ căci sunt rele de tot. De altminteri așteptăm cu siguranță și abonamentul, 14 franci adevăca. Ce? Am primit carta dela gară: omul care moare tot mereu pentrucă de, din întâmplare „*tușeste*“ o lecuță, trăește mult, fi sigur!

Dlul E. B. în Bl. Am primit scrisoarea și mărcile. Indată

ce vom dispune de numărul cerut vi-l espedăm! La urma urmelor va trebui să-l recipărim, ceea ce însă acum nu se poate, tipografia fiind foarte ocupată

Dlul E. Micu în O. serb. Am primit abonamentul, mulțumim. Cartea dorită s'o cereți mai bine de-a dreptul dela editorul ei, dl Hodoș în Caransebeș. Rudow scrie mai în fiecare săptămână prin foi germane despre Români, primind însă numai câte un singur exemplar și având mai târziu lipsă de ele pentru o carte „Ungaria la sfârșitul secolului al 19 lea“, nu le poate trimite. Dacă ați veni odată prin Orade, le puteți vedea toate,

și când va apărea cartea numită, veți afla în ea cel puțin cuprinsul lor esențial, scos din foi ale tuturor limbilor Austro-Ungariei și din foi străine.

Câteva traduceri am putea să vă trimitem, așa a legendei române „Cine a gonit pe Adam și Eva din rai?“ care apare acum. — Celea curat științifice cred că nu Vă interesează, una alta vom publica și aici

I. St. Korneuburg. Am primit scrisoarea, mulțumim! În numărul viitor va apărea lista cărților apărute în „Biblioteca pentru toți“ alege și scrie-ne ce dorești, apoi vom trimite îndată.

Deslegarea după scriitura calului, dela silaba însemnată cu. Terminul de deslegare 4 zile n. Se va scrie o carte.

Chicitura de șach

de
Petru P. Roșca.

nec	cu-	te	A	tre	nu	na	bi-	de:	na	toa-	ce	toa-	re	ei	re:	nă	in	tul	le	nă	frun-	re	te-
re	ta-	pei	mei	nu	na	bi-	de:	na	toa-	ce	toa-	re	ei	re:	nă	in	tul	le	nă	frun-	re	te-	
rul	sorb	ta-	ve	La-	a-	te	ca	licea	fu	Ro-	me	si-	ții	de	tul	un	nici	Între-	nici	Între-	nici	Între-	